

**Handläggare**  
Christina Grönberg  
Telefon: 08-508 25 904

## **Yrkesenkät och fokusgrupp med unga inom Trestadsprojektet**

1. Socialnämnden godkänner anmälan av rapporten enkätundersökning med yrkesgrupper som möter ungdomar i Stockholms stad och fokusgruppsrapport med unga (15 och 17 år)

**(2 Bilagor)**Gillis Hammar  
FörvaltningschefFredrik Jurdell  
Avdelningschef

### **Sammanfattning**

Trestad2-projektet, år 2012-2014 bedriver tillsammans med Göteborg och Malmö sammanlagt 14 delprojekt varav Stockholm är aktiv i sju. Som en del i arbetet med att öka kunskapen om hur olika grupper resonerar kring cannabis har två undersökningar genomförts, dels en yrkesenkät bland drygt 500 professionella i staden, dels fokusgrupper bland unga (15 och 17 år). Resultaten är tänkta att ge en fortsatt grund för arbetet inom Trestad2.

Resultatet från yrkesenkäten visar att en klar majoritet av respondenterna tycker att cannabis bland unga är problem i Stockholms stad. En tredjedel anser att förebyggande insatser mot cannabis borde ha hög prioritet. Förslag på insatser som

återkommer är: utbildning och information till alla yrkesgrupper, föräldrar och barn; meningsfull fritid; förbättrad samverkan; vuxennärvaro; tobaksprevention och begränsad tillgänglighet.

Resultaten från fokusgrupperna visar att ungdomarna påverkas av den cannabisdebatt som förs både internationellt och nationellt samt att de upplever en ökad debatt de senaste åren. De upplever dock att det är svårt att orientera sig i den mängd av ofta motstridig information som finns. Den faktor som har haft störst inverkan på ungdomarnas val att inte testa cannabis är föräldrar som bidrar med sin kunskap och erfarenhet

## Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom den stadsövergripande avdelningen.

## Bakgrund

Resultat från Stockholmsenkäten visade år 2010 en oroande utveckling när det gäller andel elever i grundskolans år 9 och gymnasiets år 2 som provat narkotika. Maria Ungdom kan numera också konstatera att den primärdrog som unga söker hjälp för är cannabis, till skillnad från tidigare då alkohol dominerade.

Det är delvis ovanstående situation som ligger till grund för del två av Trestadssamarbetet mellan Stockholm, Göteborg och Malmö år 2012 till 2014 med finansiering från Socialdepartementet.

Trestad2-projektet har under 2012 förankrats i staden och samarbetsformer har utvecklats med Göteborg, Malmö samt en rad myndigheter och samarbetspartners (forskare, länsstyrelse, polis, landsting, Folkhälsoinstitutet, CAN, Nationella cannabisnätverket och Uppsala universitet). Arbetet i Trestad2 består av sammanlagt 14 delprojekt varav Stockholm är aktiv i sex.

1. Översättning och tillämpning av europeiska kvalitetsstandarder gällande drogprevention.
2. Utbildning i tobaksprevention inom delprojektet EFFEKT Tobak har genomförts på tio skolor.
3. Preventions Profilen<sup>1</sup> (verktyg för kvalitetsutveckling)

---

<sup>1</sup> Ett verktyg för att arbeta med risk- och skyddsfaktorer i det förebyggande arbetet.

4. Kompetensutveckling av vuxna i ungdomars närhet. T.ex fritidsledare, fältassistenter samt deras chefer, preventionssamordnare och socialsekreterare (utbildning i Haschavvänjningsprogram).
5. Förstärkning och utveckling av arbetet inom MUMIN (Maria Ungdom Motiverande Intervention).
6. Mariamottagningar i de tre städerna utvecklar arbetet med dokumentationssystemet UngDOK för att kunna följa upp resultat av insatser.

Rapporterna i detta ärende kommer att användas som utgångspunkt för inriktningen i det fortsatta arbetet med projektet.

## Ärendet

Inom Trestad2-projektet har socialförvaltningen låtit genomföra två undersökningar: en yrkesenkät bland drygt 500 professionella i staden och fokusgrupper bland unga (15 och 17 år).

### *Yrkesenkäten*

STAD (Stockholm förebygger alkohol och drogproblem) genomförde en yrkesenkät på uppdrag av Socialförvaltningen hösten 2012. Syftet var att kartlägga vad olika yrkesgrupper som kommer i kontakt med ungdomar har för bild av cannabisanvändning bland unga i Stockholm, hur de arbetar med prevention/ tidiga insatser mot cannabis, samt att identifiera vilka åtgärder de bedömer skulle kunna förbättra arbetet. I en webbaserad enkätundersökning fick fritidsledare, fältassistenter, kuratorer, specialpedagoger, poliser och preventionssamordnare i Stockholms stad anonymt svara på knappt 40 frågor. Totalt 508 personer besvarade enkäten. Svarsfrekvensen ser olika ut för olika yrkesgrupper<sup>2</sup> och har inte gått att räkna ut för polis och fritidsledare (gick inte att få fram hur många som fått en förfrågan).

Resultatet visar att majoriteten (81%) av respondenterna tycker att cannabis bland unga är ett ganska stort eller mycket stort problem i Stockholms stad. Flera kommenterar också att de är oroade över att unga idag har en liberal syn på cannabis och inte ser det som en drog. Cirka 15 procent menar att de träffar ungdomar som är eller misstänks vara cannabispåverkade varje

---

<sup>2</sup> Preventionssamordnare: 100%, Kuratorer: 76 %, Fältassistenter 73 % och Specialpedagoger: 40%

vecka eller oftare. Nästan hälften (48%) upplever att cannabisanvändning bland ungdomar har ökat de senaste tre åren, medan ett fåtal (2%) upplever att det har minskat. En tredjedel anser att insatser för att förebygga cannabis borde ha hög- eller mycket hög prioritet. Drygt tre fjärdedelar av respondenterna menar att det ingår i deras arbetsuppgifter att förebygga ungdomars cannabisanvändande, däremot är det färre som anser att de har möjlighet att arbeta förebyggande. Hälften av respondenterna uppger att det finns en skriftlig policy på arbetsplatsen som beskriver hur alkohol- och narkotikarelaterade problem bland ungdomar skall hanteras. Vid kännedom om att en ungdom använder cannabis är de tre vanligaste insatserna: 1) prata med ungdomen, 2) kontakta föräldrar och 3) prata med arbetskollegor. Större delen av de svarande har en restriktiv inställning till cannabis. De olika yrkesgrupperna har många förslag på åtgärder för att förebygga cannabisanvändning bland ungdomar. De mest återkommande förslagen är: utbildning och information till alla yrkesgrupper, föräldrar och barn; meningsfull fritidssysselsättning; förbättrad samverkan mellan olika aktörer; vuxennärvaro; tobaksprevention; föräldrarnas ansvar och att begränsa tillgängligheten. När det gäller utbildning uppgav ungefär hälften av dem som besvarat enkäten att de inte har tillräcklig kunskap om hur man upptäcker att någon är påverkad av cannabis.

Enligt STAD visar resultaten att yrkesgrupperna ser cannabis som ett problem bland ungdomar i Stockholms stad. Sammantaget kan resultaten tolkas som att det både är möjligt och meningsfullt att ytterligare involvera dessa yrkesgrupper i det förebyggande arbetet mot ungdomars cannabisanvändning. Genomgående framkommer ett engagemang i frågan och ett antal förslag på åtgärder som kan ligga till grund för ett preventivt arbete inom området.

### ***Fokusgrupper med unga***

Under hösten 2012 genomfördes 18 fokusgrupper med totalt 187 ungdomar, 15 år (123 st) och 17 år (64 st). De tre huvudfrågeställningarna som diskussionerna i fokusgrupperna med unga fokuserade på var:

1. Attityder, synen på cannabis bland unga idag?
2. Vad är det som påverkar att majoriteten av ungdomarna inte har prövat cannabis?
3. Vilka erfarenheter har de av drogförebyggande arbete och hur tycker de att ett drogförebyggande arbete borde se ut?

Resultaten från fokusgrupperna visar att ungdomarna påverkas av den cannabisdebatt som förs både internationellt och nationellt samt att de upplever en ökad debatt de senaste åren. De upplever dock att det är svårt att orientera sig i den mängd av ofta motstridig information som finns. Ungdomarna menar att viss information innehåller budskap om att cannabis inte är så farligt medan andra källor pekar på omfattande risker och att det är svårt att veta vad som är tillförlitligt.

Den faktor som har haft störst inverkan på ungdomarnas val att inte prova cannabis är föräldrar. De menar att de får sin främsta kunskap, erfarenhet och största påverkan av föräldrarna.

De som ungdomarna lyfter som den viktigaste aspekten i det drogförebyggande arbetet som riktas mot ungdomar är att bli lyssnade på. De menar att det är viktigt att ge ungdomar utrymme att diskutera frågan. Ungdomarna tyckte därmed att det var mycket positivt att få delta i fokusgrupperna.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen anser att det är mycket viktigt att få en större insikt i vilka kunskaper professionella och unga har om cannabis, samt hur de resonerar om prevention och insatser mot cannabis.

Förvaltningen menar att det som är speciellt intressant vad gäller resultaten från yrkesenkäten är att det finns ett stort engagemang för frågan bland de professionella som menar att cannabis är ett stort problem bland unga i Stockholms stad. Det är positivt att yrkesgrupperna, precis i linje med Trestads prioriteringar lyfter utbildnings- och informationsinsatser till alla berörda i ungdomars närhet. Det är också viktigt att ta på allvar den oro som många upplever kring att många unga verkar ha en liberalare inställning till cannabis numera. Att det finns ett intresse för en ständigt förbättrad samverkan mellan alla berörda aktörer anser förvaltningen är ett bra utgångsläge för ett framtida framgångsrikt preventionsarbete.

Förvaltningen tar till sig synpunkten från unga om att en ökad men splittrad debatt om cannabis bidrar till svårigheter för ungdomarna att orientera sig. Det är därmed allt viktigare att fortsätta framföra saklig information på ett för ungdomar tillgängligt sätt. När det gäller det faktum att föräldrar haft störst inverkan på ungdomarnas val att inte testa cannabis är det positivt att en stor del av de extra medel som förvaltningen tilldelats i budget år 2013 kommer att avsättas till målgruppen föräldrar. Det

handlar både om en kampanj med syfte att öka föräldrars kunskap om cannabis och vilja att diskutera frågan med sina barn. Därutöver ska fokusgrupper med föräldrar genomföras i syfte att öka förvaltningens kunskap om hur föräldrar resonerar, samt ge underlag till kampanjen.

## **Bilagor**

- Enkätundersökning om cannabis bland professionella som möter ungdomar
- Fokusgruppsrapport med unga (15 och 17 år).